

Strategi for bæredygtig udvikling i Aabenraa Kommune 2020-2025

INDHOLD

Forord.....	3
Vores vision	4
Bæredygtig udvikling – mere end en grøn dagsorden	5
Hvad betyder FN's verdensmål i Aabenraa Kommune?	6
Ambition: Vi fokuserer på muligheder	10
Ambition: Vi samarbejder om udvikling i fællesskaber	11
Ambition: Vi prioriterer konkret handling i hverdagen	12
Ambition: Vi fortæller de gode historier	13
Fra strategi til handling.	14

FORORD

Bæredygtig udvikling er blevet et begreb, der spiller en stadig større rolle i den offentlige debat og i vores hverdag. Det påvirker vores holdninger til forbrug og ressourcer, det ændrer virksomheders forretningsmuligheder og det har indflydelse på politiske prioriteringer.

Med FNs verdensmål for bæredygtig udvikling blev hele verden enige om de 17 vigtigste områder, vi skal fokusere på frem mod 2030. Vi ser alle FNs 17 verdensmål som vigtige og ligestillede mål for bæredygtig udvikling. Det giver en fælles global retning, som vi her i Aabenraa Kommune vil omsætte til lokal handling. Når vi vil gå i en fælles retning, kræver det en fælles forståelse. Byrådet vil med denne strategi sætte retningen for Aabenraa Kommunes ambitioner for bæredygtig udvikling med afsæt i vores vækststrategi Sund Vækst. Strategien beskriver, hvad vi i Aabenraa Kommune forstår ved begrebet bæredygtig udvikling, hvilken relevans FNs verdensmål har lokalt og hvordan vi vil arbejde med dem.

Det handler samlet set om at skabe en ramme, der giver borgere, foreninger, virksomheder og kommune gode betingelser for sammen at gøre Aabenraa Kommune til et endnu bedre sted at bo, vokse op, arbejde og drive virksomhed i. Ønsket med denne strategi er ikke at opstille en detaljeret handleplan, men en langtidsholdbar ramme. En fælles ramme og retning, der gør, at vi sammen skaber mulighederne for, at nuværende og fremtidige generationer kan leve det gode liv. Vi vil gøre Aabenraa Kommunes udvikling endnu mere bæredygtig – både miljømæssigt, økonomisk og socialt.

VORES VISION: SAMMEN SKABER VI BÆREDYGTIG UDVIKLING

Grundlaget for vores vision er, at vi i Aabenraa Kommune værner om fællesskabet og det lokale engagement. Det er styrende for vores overordnede tilgang til udvikling. Det er et naturligt afsæt for vores tilgang til bæredygtig udvikling. Og vi ser, at vi kan gøre en forskel, når vi forener vores ressourcer – borgeres, foreningers, virksomheders, uddannelsesinstitutioners og kommunens. Det ønske er formuleret i visionen: Sammen skaber vi bæredygtig udvikling.

Visionen er enkel, men vejene derhen er mangfoldige. Den mangfoldighed ønsker vi at favne i en fælles retning med plads til lokal udmøntning. Vi folder derfor visionen ud i fire tværgående ambitioner for bæredygtig udvikling:

VI FOKUSERER PÅ MULIGHEDER

VI SAMARBEJDER OM UDVIKLING I FÆLLESSKABER

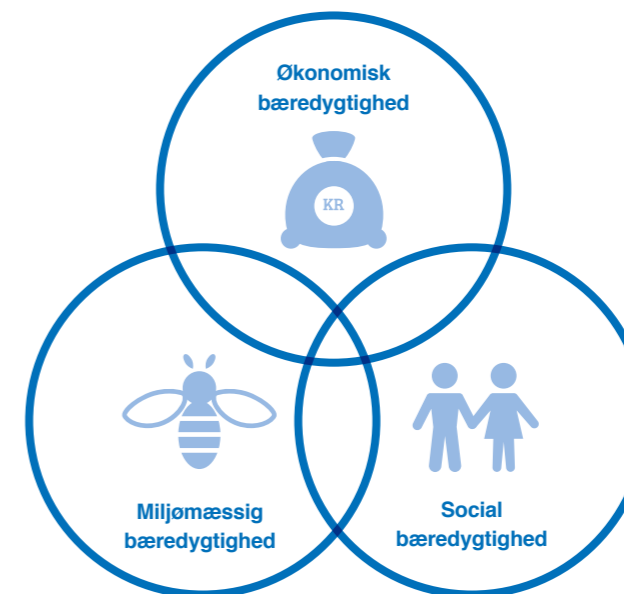
VI PRIORITERER KONKRET HANDLING I HVERDAGEN

VI FORTÆLLER DE GODE HISTORIER

Vores ambitioner er et udtryk for, at vi ønsker at tage et lokalt medansvar for at løse de globale miljømæssige og sociale udfordringer, vi står overfor, ved at gøre en forskel gennem konkrete handlinger. Det betyder samtidig også, at vi vil gribe de muligheder, som et fokus på bæredygtig udvikling medfører ved at forankre bæredygtig udvikling i vores hverdag. Vi ser bæredygtig udvikling som en dagsorden, der handler mere om mindset end om målstyring, hvor fokus er på at handle og ikke på at dokumentere en bestemt handling. Vi vil derfor bruge det mindset i hverdagen som en tilgang, der påvirker det, vi allerede gør og det, vi sætter i gang.

BÆREDYGTIG UDVIKLING – MERE END EN GRØN DAGSORDEN

I Aabenraa Kommune er bæredygtig udvikling mere end en grøn dagsorden. Vi ser bæredygtig udvikling som en helhed, der omfatter både en social, en økonomisk og en miljømæssig dimension helt i tråd med FNs verdensmål for bæredygtig udvikling.

Det betyder, at vi prioriterer indsatser, der bidrager til bæredygtig udvikling af social, økonomisk eller miljømæssig karakter. Det kan f.eks. være indsatser, der får udsatte unge ind i forløb med fokus på motion og uddannelse eller energioptimering i bygninger. Når det er muligt, vil vi også fokusere på indsatser, der på samme tid bidrager til flere dimensioner af bæredygtig udvikling. Det kan f.eks. være omlægning af naturpleje af skove og grønne områder, der både medfører større biodiversitet og færre omkostninger til pleje. Det kan være projekter, der hjælper udsatte unge ind i et uddannelses- eller praktikforløb, som øger livskvalitet og nedbringer omkostninger til offentlig forsørgelse. Helhedssynet gør os dermed bevidste om de bidrag og omkostninger, som indsatser har i forhold til den sociale, miljømæssige og økonomiske dimension af bæredygtighed.

Ud fra et ønske om at gribe nye muligheder fokuserer vi på *bæredygtig udvikling* i stedet for alene *bæredygtighed*. Det gør vi, fordi vi er bevidste om, at der hele tiden sker udvikling af nye løsninger og teknologier, som skaber nye muligheder for bæredygtig udvikling, og at vi derfor ikke kender alle svarene endnu. Omvendt afholder det os ikke fra at komme i gang. Det er samtidig også et udtryk for, at vi ser potentialer i både de områder og indsatser, der er langt fremme i den bæredygtige udvikling og de områder, der endnu er ved starten. Endelig ligger tilgangen i naturlig forlængelse af den retning, der er sat med Aabenraa Kommunes vækststrategi Sund Vækst, som netop har udvikling som sit omdrejningspunkt.

Samlet set betyder vores tilgang, at bæredygtig udvikling kan omfatte en lang række indsatser som f.eks. ansvarlig økonomisk politik og vækst, bedre naturkvalitet, flere unge i uddannelse, værdighed for ældre, bedre klimasikring af lavtliggende områder, bedre folkesundhed, gode arbejdsforhold, øget livskvalitet for socialt udsatte, nye virksomheder og flere arbejdspladser, energioptimering og meget andet.

HVAD BETYDER FNs VERDENSMÅL I AABENRAA KOMMUNE?

FNs verdensmål er med til at sætte en fælles ramme for arbejdet med bæredygtig udvikling ved at folde de tre dimensioner i bæredygtig udvikling ud i 17 mere konkrete mål. Vi bruger verdensmålene som dialogværktøj og mere konkret rettesnor for, hvor vi skal lægge vores fokus. På den måde arbejder vi med målene, så de ikke ændrer vores formål, men bidrager til at sætte retning for vores udvikling. Aabenraa Kommunes hovedformål er uændret at skabe det gode liv sammen med borgerne, herunder at levere velfærdsydelser og varetage myndighedsopgaver.

Case Bæredygtighed i børnehuset

"Vi har et fælles ansvar, når det kommer til bæredygtighed. I forhold til børnene har vi fokus på dannelse og bæredygtighed. Vi forsøger at lære børnene om bæredygtighed på en måde, så det kommer ind i hverdagen. Vi har blandt andet fokus på at mindske madspild og på at bruge bæredygtige forbrugsartikler og service. Samtidig har vi siden 2016 arbejdet henimod at være 90-100 procent økologiske i vores køkken, hvilket er lykkedes."

- **Susanne Budde,**
institutionsleder,
Børnehuset Bakkebo

Case Verdensmål i undervisningen

"Eleverne i udskolingen har selv efterspurgt undervisning i bæredygtighed. De bliver bombarderet med information i medierne, men det er ikke altid nemt for dem at sætte det ind i deres egen konkrete hverdag. Derfor har vi, med udgangspunkt i FN's verdensmål, tilrettelagt naturfagsundervisning med konkrete handlinger. Eksempelvis nye, bæredygtige løsninger på emballage til dagligvarer. Jeg håber, vi kan sætte en bølge i gang, så nysgerrigheden på bæredygtighed spredt sig."

- **Sisse Gram,**
naturfagslærer
Hærvejsskolen

Der vil være forskel på, hvor relevante vi oplever de enkelte mål afhængig af, hvilke områder vi arbejder med i hverdagen. Vi vælger derfor at se verdensmålene som en samlet helhed af ligestillede mål, hvor vi lokalt kan vælge at fokusere de mål, der er mest relevante i vores hverdag. Helt i tråd med vores tilgang til central styring og decentral ledelse.

Fordi verdensmålene gælder for hele verden, virker nogle mål meget relevante, samtidig med at flere af dem kan virke lidt fjerne fra en dansk sammenhæng. For at se de elementer i hvert mål, der gør dem relevante også i vores lokale kontekst, har vi oversat de enkelte måls betydning med en række eksempler, så vi kan bruge dem som dialogværktøj, når vi arbejder med bæredygtig udvikling i Aabenraa Kommune. Verdensmålene kan foldes ud på mange måder, og de tænkte eksempler er her ment som et oplæg til dialog:

EKSEMPLER PÅ HVAD FNs VERDENSMÅL BETYDER I AABENRAA KOMMUNE

1

Afskaf fattigdom
Fastholde socialt udsatte borgere i egen bolig og fremme deres adgang til uddannelse og arbejdsmarkedet.

2

Stop sult
Fremme klimavenlig mad, reducere madspild og sikre den gode ernæring for ældre.

3

Sundhed og trivsel
Imødegå kroniske sygdomme, og at fremme motion, sund kost og mental sundhed.

10

Mindre ulighed
Sikre lige muligheder for alle og fremme social mobilitet og lighed i sundhed og skole.

11

Bæredygtige byer og lokalsamfund
Skabe en tæt by med grønne byrum, attraktive lokalsamfund og bæredygtige transportløsninger lokalt.

12

Ansvarligt forbrug og produktion
Fremme cirkulær økonomi som fx dele-, bytte- eller genbrugsordninger og fremme bæredygtige indkøb.

4

Kvalitetsuddannelse
Holde fokus på at få alle unge ind på ungdomsuddannelser og at fremme livslang læring.

5

Ligestilling mellem kønnene
Give alle uanset køn eller social baggrund lige muligheder for at deltage i samfundet og udfolde sit potentiale.

6

Rent vand og sanitet
Spare på vandet, og at skåne miljøet for skadelige kemikalier, som forringer kvaliteten af drikkevandet.

13

Klimaindsats
Lave klimasikringstiltag som Strandpromenaden og udnytte regnvandets potentialer.

14

Livet i havet
Mindske udledninger og undgå plastforurening til fjord og hav, samt fremme rekreativ brug af fjord og hav.

15

Livet på land
Fremme et mangfoldigt dyre- og planteliv, f.eks. gennem naturpleje, bivenlig beplantning og skovrejsning.

7

Bæredygtig energi
Nedsætte energiforbruget og omstille fra fossile til bæredygtige energikilder, f.eks. vind, sol og jordvarme.

8

Anstændige jobs og økonomisk vækst
Flere borgere med svag tilknytning til arbejdsmarkedet bliver en del af arbejdsfællesskabet som via Unge på toppen.

9

Industri, innovation og infrastruktur
Fremme et innovativt og bæredygtigt erhvervsliv og tiltrække virksomheder, der arbejder med genanvendelse.

16

Fred, retfærdighed og stærke institutioner
Styrke demokratiet gennem borgernes deltagelse i lokalråd, borgerpaneler m.m.

17

Partnerskaber for handling
Skabe samarbejde og have dialog om bæredygtig udvikling mellem borgere, foreninger, erhvervsliv og uddannelsesinstitutioner.

VI FOKUSERER PÅ MULIGHEDER

I Aabenraa Kommune ser vi bæredygtig udvikling som en mulighedsdagsorden. For selvom begrebet udspringer af et behov for at løse udfordringer, så åbner det mulighed for, at vi tænker bredere i vores opgaveløsning. F.eks. når Strandpromenaden både bidrager til klimasikring og forbinder byen med rekreative aktiviteter ved fjorden. Vi vil derfor fokusere på de muligheder, der ligger i at udvikle den måde, vi løser opgaver på i hverdagen. Det betyder konkret, at:

- » Vi vil give plads til nytænkning og til at udfordre hinanden på det, vi plejer at gøre. Det gælder både i den daglige opgaveløsning i kommunen, i vores udviklingsprojekter og i vores samarbejde med borgere, foreninger, virksomheder og uddannelsesinstitutioner.
- » Vi vil skabe nye muligheder for bæredygtig udvikling, der tager udgangspunkt i vores lokale styrkepositioner. Det gælder blandt andet i forhold til Aabenraa Kommune som oplagt sted for udvikling af bæredygtige løsninger til transportsektoren og i forhold til landbruget, hvor vi f. eks. samarbejder om etablering af minivådområder.
- » Vi ser muligheder i både de store strategiske satsninger og de små konkrete initiativer, som alle bidrager til en samlet bevægelse i en mere bæredygtig retning. Det gælder satsninger som udvikling af Recycle Island, hvor vi vil skabe arbejdspladser og bidrage til grøn omstilling ved at tiltrække virksomheder, der beskæftiger sig med genanvendelse og cirkulær økonomi. Men det gælder også de små initiativer i hverdagen, der gør en konkret forskel, som når vi f.eks. udskifter gamle lyskilder med mere energibesparende alternativer.

Case Udsatte borgere gør en forskel

"Det er overset, at udsatte borgere også gerne vil byde ind med frivilligt arbejde, hvis de bliver tilgået på den rigtige måde. Derfor er vi hos Autismecenter Syd i Rødekro begyndt at samle skrald i naturen én gang i måneden. Efter et år med indsamling bliver borgerne mere og mere engagerede og kommer nu selv med idéer til, hvor vi skal samle næste gang. De får samtidig en større forståelse for, hvorfor det er en god idé at samle skrald."

- Pia Holm Christensen
Social- og Sundhedsassistent
hos Autismecenter Syd

VI SAMARBEJDER OM UDVIKLING I FÆLLESSKABER

Udvikling er ikke noget, der sker – det er noget, vi skaber. Og i Aabenraa Kommune tror vi på, at det er noget, vi gør i fællesskaber. Vi vil derfor fokusere på, hvordan borgere, foreninger, virksomheder, uddannelsesinstitutioner og kommune kan samarbejde og bringe hinandens ressourcer i spil, når vi arbejder med bæredygtig udvikling. Det betyder konkret, at:

- » Vi vil indgå i dialog og samarbejde, der bidrager til den bæredygtige udvikling med alle interesserede aktører. Vi ønsker, at vores tilgang til bæredygtig udvikling kan være et oplæg til dialog med vores samarbejdspartnere, med borgere, foreninger, lokalråd og virksomheder, så vi kan inspirere hinanden til fortsat udvikling og til at skabe synergi.
- » Vi ser bæredygtig udvikling som en dagsorden, der er relevant for hele området og ikke blot organisationen Aabenraa Kommune. En række forskellige aktører og ikke blot kommunen kan være initiativtagere til indsatser, der bidrager positivt til udviklingen. Det spænder lige fra de unges bæredygtighedsevents i Campus Aabenraa til den udvikling, der foregår i kommunens virksomheder, som skaber nye muligheder i området.
- » Vi vil skabe gode betingelser for, at alle kan bidrage til den bæredygtige udvikling, uanset om man er en del af et aktivt lokalsamfund, en innovativ virksomhed eller en nytænkende, kommunal institution. Det gør vi blandt andet gennem idéudvikling på borgermøder, gennem Byrådets pulje til bæredygtige tiltag, ved at man kan få inspiration fra kommunens Koordinator for Bæredygtig Udvikling og ved at indgå i udviklingsprojekter på tværs af sektorer.

Case Campusrådets Bæredygtighedsudvalg

I Campus Aabenraa er der blandt elever og studerende en stigende interesse for at sætte bæredygtighed på dagsordenen og samarbejde om konkrete initiativer. Det har ført til, at Campusrådet har nedsat et bæredygtighedsudvalg som arbejder for at sætte fokus på bæredygtighed som en samlet stemme på tværs af uddannelsesinstitutionernes klimaråd. Bæredygtighedsudvalget arrangerer events med fokus på bl.a. permakultur, afholder tøj swaps og skaber mulighed for samarbejde om bæredygtighed på tværs af uddannelser i kommunen og er et godt eksempel på, at udvikling sker i fællesskaber.

AMBITION

VI PRIORITERER KONKRET HANDLING I HVERDAGEN

I Aabenraa Kommune er bæredygtig udvikling ikke et projekt, men en dagsorden vi forankrer i vores hverdag. Det er en væsentlig og blivende dagsorden, hvor vi prioriterer konkrete handlinger. Arbejdet med bæredygtig udvikling ligger i naturlig forlængelse af den retning, der er lagt i kommunens overordnede strategi for Sund Vækst. Det betyder konkret, at:

- » Vi vil arbejde på at få bæredygtig udvikling ind som en naturlig del af vores mindset. Det gælder både, når vi løser opgaver i hverdagen, når vi igangsætter nye initiativer som f.eks. byudviklingsprojekter, når vi tilrettelægger undervisning i folkeskolen, og når vi udarbejder nye politikker og strategier for indsatser i Aabenraa Kommune.
- » Vi vil tage udgangspunkt i eksisterende politikker, strategier og planer og lade tilgangen til bæredygtig udvikling påvirke vores valg i hverdagen. For det er ikke kun et spørgsmål om at sætte nye tiltag i gang, men også om at indtænke bæredygtig udvikling i eksisterende opgaver og samarbejder. Det gælder f.eks. i dialogen mellem kommunens jobcenter og lokale virksomheder om praktikpladser, der hjælper unge ind på arbejdsmarkedet
- » Vi ser værdien i at arbejde bredt med bæredygtig udvikling, men vi ser også behovet for at være konkrete i vores handlinger og udvikling. Derfor vil vi arbejde konkret med indsatser inden for foreløbig otte indsatsområder, der rummer både de sociale, økonomiske og miljømæssige aspekter af bæredygtig udvikling. Til inspiration og overblik vil vi samle initiativer og indsatser i årlige kataloger, der samler de otte indsatsområder:

Case Klimatilpasning til 100-års hændelser

Byrådet har afsat 4,1 millioner kroner til genetablering af Poppelalléen i Aabenraa, fordi de gamle træer er udtjente. I forbindelse med den planlagte renovering er det besluttet, at digerene samtidig gennemgår en klimatilpasning, når træerne er fjernet. Digerne bliver hævet 1,4 meter til 2,5 meter, og det bliver gjort med cirka 5.000 kubikmeter jord for at sikre området mod oversvømmelser ved en såkaldt 100-års hændelse.

AMBITION

VI FORTÆLLER DE GODE HISTORIER

I Aabenraa Kommune ser vi gode historier og eksempler som et redskab til at synliggøre de initiativer og aktiviteter, der igangsættes af kommunen selv eller i samarbejde med lokalråd, foreninger, virksomheder og uddannelsesinstitutioner. Det er en mulighed for at inspirere andre til at tænke bæredygtighed ind i fremtidige indsatser. Det betyder konkret, at:

- » Vi vil inspirere, motivere og udfordre hinanden med de gode historier om både de store, strategiske satsninger og de små forskelle i hverdagen. Både så vi kan lære og drage nytte af hinandens indhøstede erfaringer og så vi kan synliggøre, at vejene til bæredygtig udvikling er mange og mangfoldige. Det er samtidig vigtigt, at vi deler de gode historier, så vi kan se synlige beviser på, at det, vi gør, gør en forskel.
- » Vi vil arbejde for, at bæredygtig udvikling i Aabenraa Kommune er en dagsorden, som alle kan arbejde med på, og vi vil motivere til, at alle kan gøre en forskel ved at lægge vores fokus på at få bæredygtig udvikling ind som en del af vores mindset.
- » Vi vil være gode ambassadører for den bæredygtige udvikling i Aabenraa Kommune. Det gælder både de store indsatser som klimasikringsprojekter og de konkrete aktiviteter i vores lokalsamfund. På den måde vil vi synliggøre over for vores omverden, at vi som borgere, foreninger, virksomheder og kommune gennem bæredygtig udvikling gør Aabenraa Kommune til et endnu bedre sted at bo, vokse op, arbejde og drive virksomhed – og vi vil bruge synligheden aktivt i Aabenraa Kommunes bosætnings- og brandingindsats over for potentielle tilflyttere og i forbindelse med tiltrækning af nye virksomheder.

Case Unge på Toppen

I cykelprojektet Unge på Toppen gennemgår deltagerne et forløb med kost, fysisk træning, cykeltræning, personlig udvikling og virksomhedspraktik. Forløbet slutter med, at de unge cykler fra Aabenraa til Alpe d'Huez i Frankrig. 2019-udgaven af projektet blev fulgt af et tv-hold, der i løbet af vinteren 2019/2020 er endt som tv-serie på TV Syd på ni afsnit.

FRA STRATEGI TIL HANDLING

Bæredygtig udvikling i Aabenraa Kommune er en dagsorden, der er kommet for at blive. Det er ikke et projekt, men det mindset, vi anvender til at gøre en forskel i hverdagen. Vi står på skuldrene af alle de indsatser og aktiviteter, der allerede er i gang, og samtidig ser vi også 2020 som et igangsættelsesår, hvor vi skaber rammerne for vores fælles retning med en række konkrete aktiviteter. Det handler blandt andet om, at der skal være mulighed for at få omsat sine gode idéer til handlinger, at det skal være let at dele viden i samarbejder og det skal være let at finde inspiration til at gøre en forskel i hverdagen. For visionen er klar: Sammen skaber vi muligheder for bæredygtig udvikling. Det er det, vi vil. Det er det, vi gør!

Læs mere og bliv inspireret på www.aabenraa.dk/baeredygtighed

Udgiver:
Aabenraa Kommune
Skelbækvej 2, 6200 Aabenraa
www.aabenraa.dk

Redaktion, design og layout:
Byråds- og Direktionsekretariatet
byradssekretariat@aabenraa.dk

Design:
tegnerum.dk

Publikationen findes også digitalt på
aabenraa.dk

